

ОСВІТНЬО - ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

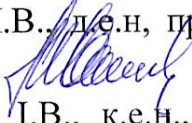
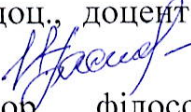

Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля
галузі знань 07 Управління та адміністрування
Кваліфікація: Бакалавр підприємництва та торгівлі

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

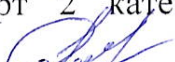
Голова вченої ради
/ С.М. Шкарлет /
(протокол № 14 від "22" грудня 2023 р.)
Освітня програма вводиться в дію з 1 вересня 2024 р.
Ректор / О.О. Новомлинець /
(наказ № 246/РС від "22" грудня 2023 р.)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проектною групою спеціальності 076 Підприємництво та торгівля у складі:

1. Денисенко Т.М., к.т.н., доц., доцент кафедри підприємництва і торгівлі, керівник проектної групи
2. Іванова Н.В., д.е.н., проф., завідувач кафедри підприємництва і торгівлі
3. Соломаха І.В., к.е.н., доц., доцент кафедри підприємництва і торгівлі
4. Коваль К.П., доктор філософії, викладач кафедри підприємництва і торгівлі

В розробці освітньо-професійної програми приймали участь:

5. Яковенко Ю.С., здобувач вищої освіти групи ПТ-201
6. Голуб Д.Р., експерт 2 категорії бюро експертиз Чернігівської регіональної ТПП

Освітньо-професійна програма підготовки бакалаврів спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля» розроблена на основі стандарту вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затвердженого наказом МОН України №1243 від 13.11.2018 р.

Додаються рецензії та відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

1. Іванов К. В., президент Чернігівської регіональної ТПП
2. Лазар С.В., в.о. директора ПБП «ВИМАЛ»
3. Власенко В. М., начальник відділу зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності та міжрегіонального співробітництва Департаменту економічного розвитку Чернігівської облдержадміністрації
4. Тульчинська С. О., завідувачка кафедри економіки і підприємництва Національного технічного університету України «Київського політехнічного інституту імені Ігоря Сікорського», д.е.н., професор

1 Профіль освітньої програми зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Національний університет «Чернігівська політехніка» Навчально-науковий інститут менеджменту, харчових технологій та торгівлі Кафедра підприємництва і торгівлі
Освітня кваліфікація	Бакалавр Бакалавр підприємництва та торгівлі
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Одинарний диплом бакалавра, 240 кредитів ЕКТС, термін навчання 3 роки 10 місяців
Наявність акредитації	Україна. Акредитаційна комісія МОН. Сертифікат про акредитацію серія УД №26017687 від 27 червня 2023 р. Термін дії сертифіката до 01 липня 2025 р.
Цикл/рівень	FQ – ЕНЕА – перший цикл; QF – LLL – шостий рівень; НРК України – 7 рівень
Передумови	на базі повної загальної середньої освіти - 240 кредитів ЄКТС; на базі ступеня «молодший бакалавр» (освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст») заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше, ніж 120 кредитів ЄКТС, отриманих в межах попередньої освітньої програми підготовки молодшого бакалавра (молодшого спеціаліста), на основі ступеня «фаховий молодший бакалавр» заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати не більше ніж 60 кредитів ЄКТС, отриманих за попередньою освітньою програмою фахової передвищої освіти. При вступі на базі ступеня «бакалавр» за іншими спеціальностями може бути визнано та перезараховано результати навчання, отримані в межах попередньої освітньої програми обсягом не більше ніж 90 кредитів ЄКТС. Прийом на основі ступенів «молодший бакалавр», «фаховий молодший бакалавр» або освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» здійснюється за результатами зовнішнього незалежного оцінювання в порядку, визначеному законодавством
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 01 липня 2025 р. або до заміни новою
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://op.stu.cn.ua/view/total_view.php
2 - Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих бакалаврів підприємництва і торгівлі, які мають необхідні теоретичні знання та здобули практичні уміння і навички для успішного виконання професійних обов'язків у різних сферах економічної діяльності, розв'язання спеціалізованих завдань та вирішення проблем організації, функціонування і розвитку підприємницької діяльності, торговельної справи та біржової діяльності, що відповідають запитам ринку праці та потребам регіональної економіки.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область, галузь знань, спеціальність (спеціалізація)	Галузь знань – 07 «Управління та адміністрування» Спеціальність – 076 «Підприємництво та торгівля» <i>Об'єкти вивчення:</i> діяльність з організації та функціонування

	підприємницьких, торговельних та біржових структур, що здійснюється для досягнення економічних і соціальних результатів. <i>Цілі навчання:</i> підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та спеціалізовані задачі з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> наукові теорії, положення, концепції, принципи підприємництва та торгівлі і методологія їхнього використання для організації та ефективного функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур. <i>Методи, методики та технології:</i> загальнонаукові й спеціальні методи, професійні методики і технології, застосування яких дозволяє вирішувати практичні завдання з організації, ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур. <i>Інструменти та обладнання:</i> інформаційно-комунікаційні системи та технології, прилади та обладнання, необхідні для формування професійних компетентностей бакалавра підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо професійна програма.
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Освітньо-професійна програма передбачає поглиблення теоретичних та практичних знань, умінь, навичок у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, опанування загальними засадами методології наукової та професійної діяльності, набуття інших компетентностей, достатніх для ефективного виконання завдань інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності. Ключові слова: підприємство, торгівля, біржова діяльність, економіка підприємства, бізнес-планування, організація торгівлі, комерційна діяльність, послуги
Особливості програми	Програма передбачає надання знань та навичок з організації, функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та біржових структур, економіки та організації торгівлі та біржової діяльності. Орієнтована на глибоку спеціальну професійну підготовку сучасних аналітиків, підприємців, товарознавців, фахівців у сфері захисту прав споживачів, ініціативних та здатних швидко адаптуватися до сучасного бізнес-середовища. Враховує сучасні вимоги до фахівців, здатних вирішувати практичні проблеми та складні спеціалізовані задачі з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. Формує фахівців з новим перспективним способом мислення, здатних використовувати загальнонаукові й спеціальні методи, професійні методики і технології, застосування яких дозволяє вирішувати практичні завдання з організації, ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних і біржових структур.
4 - Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Працевлаштування на підприємствах будь-якої організаційно-правової форми (комерційні, некомерційні, державні, муніципальні тощо), в яких випускники працюють у якості керівників структурних підрозділів або виконавців різноманітних служб апарату управління; в органах державного та місцевого самоврядування; на підприємствах малого та середнього бізнесу, що створені за власною ініціативою. Випускники можуть працювати на посадах: керівника структурних підрозділів підприємств, установ та організацій; керівника фінансових, економічних та адміністративних підрозділів підприємств; директора малого підприємства (за видами економічної діяльності); посадової особи громадської організації із захисту прав

споживачів; керівника виробничих підрозділів в оптовій та роздрібній торгівлі; керівника відділу асортименту та якості товарів у підприємствах торгівлі; фахівця-керівника виробничих підрозділів у складському (логістичному) господарстві; керівника виробничих підрозділів у комерційному обслуговуванні; керівника виробничих підрозділів у побутовому обслуговуванні; інспектора із закупівлі та якості сільськогосподарських продуктів; технічного та торговельного представника; аналітика з інвестицій; аналітика з питань фінансово-економічної безпеки, аналітика з кредитування; фахівця з біржової торгівлі; брокера; дилера; фахівця із біржових операцій; торговельного брокера; менеджера з питань комерційної діяльності та управління; менеджера у роздрібній та оптовій торгівлі; консультанта з ефективності підприємництва; консультанта з економічних питань; економічного радника; економіста з планування; аналітика із дослідження товарного ринку; фахівця із методів розширення ринків збуту. Професійні назви робіт, які здатен виконувати фахівець освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля»:

12. Керівники підприємств, установ та організацій

1231. Керівники фінансових, бухгалтерських, економічних, юридичних та адміністративних підрозділів

1231 Начальник відділу

1231 Завідувач сектором

1231 Заступник начальника відділу

1231 Провідний економіст

1231 Провідний спеціаліст

1239 Керівники інших функціональних підрозділів

1239 Керівник бюро

1239 Керівник групи

1239 Завідувач господарством

13. Керівники малих підприємств без апарату управління

1312 Керівники малих підприємств без апарату управління в промисловості

1312 Директор малого підприємства

1312 Керівник філії управління в промисловості

1312 Керівник представництва

Фахівці

341 Фахівці в галузі фінансів та торгівлі

3411 Дилери (біржові торговці за свій рахунок) та брокери (посередники) із заставних та фінансових операцій

3412 Страхові агенти

3413 Агенти з торгівлі майном

3415 Технічні та торговельні представники

3419 Інші фахівці в галузі фінансів і торгівлі

342 Агенти з комерційного обслуговування та торговельні брокери

3421 Брокери (посередники) з купівлі-продажу товарів

3422 Агенти з клірингу (обмінних товарних операцій) та експедиції

3423 Агенти із зайнятості й трудових контрактів

3429 Агенти з комерційних послуг та торговельні брокери

343 Технічні фахівці в галузі управління

3436 Помічники керівників

3436.1 Помічники керівників підприємств, установ та організацій

3436.2 Помічники керівників виробничих та інших основних підрозділів

3436.3 Помічники керівників малих підприємств без апарату управління

Академічні права випускників	Можливість продовжити навчання за освітньо-професійною програмою ступеня магістра за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля. Набуття кваліфікацій за іншими освітніми програмами та спеціальностями (спеціалізаціями) у сфері післядипломної освіти
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, електронне навчання в системі MOODLE Університету, комбінація лекцій, дослідницьких лабораторних робіт, практичних та семінарських занять із розв'язанням ситуаційних завдань і проблем, використанням кейс-методів, ділових ігор, міждисциплінарних тренінгів за спеціалізацією; проходження практики, виконання курсових робіт, самостійна робота, консультації із викладачами, підготовка до атестаційного іспиту
Оцінювання	Поточний контроль, письмові та усні диференційовані заліки, екзамени, атестаційний іспит
6 - Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу синтезу. ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях. ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 7. Здатність працювати в команді. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК 12. Здатність зберігати та приумножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК.13 Здатність розуміти економічні процеси і явища та набуття підприємницьких навичок ЗК. 14 Здатність щодо навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК)	СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК 2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин. СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК 5. Здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності. СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур. СК 8. Здатність застосовувати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності. СК 9. Здатність до організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур. СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків. СК 11. Здатність до організації закупівель матеріальних ресурсів та збуту готової продукції, логістичної підтримки основних та допоміжних процесів, управління запасами, транспортуванням і вантажопереробкою, складуванням та наданням логістичного сервісу СК 12. Здатність використовувати знання у сфері цифровізації, а також відповідні технології та інструменти для виконання професійних завдань з підприємницької діяльності. СК 13. Здатність прийняття економічно обґрунтованих рішень з організації комерційної діяльності в т.ч. на міжнародному рівні, встановлення господарських зв'язків між суб'єктами комерційного бізнесу
7 – Програмні результати навчання	
	ПРН1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях. ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності. ПРН 3. Мати навички письмової та усної професійної комунікації державною й іноземною мовами. ПРН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. ПРН 5. Організувати пошук, самостійний вибір, якісну обробку інформації з різних джерел та формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності. ПРН 6. Вміти працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей. ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати. ПРН 8. Застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та

реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної соціальної і правової держави.

ПРН 10. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 13. Використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 15. Оцінювати характеристики товарів і послуг у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності за допомогою сучасних методів.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 18. Знати основи обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній і біржовій діяльності.

ПРН 19. Застосовувати знання й уміння для забезпечення ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур з урахуванням ринкової кон'юнктури і діючих правових норм.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

ПРН 21. Вміти вирішувати професійні задачі діяльності, пов'язані з забезпеченням життя, здоров'я і працездатності під час роботи, оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій.

ПРН 22. Вміти використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя з метою збереження та зміцнення власного здоров'я; дотримуватись гігієнічних вимог у процесі оздоровлення і тренувань; використовувати природні чинники з метою зміцнення здоров'я, підвищення працездатності та стійкості до захворювань.

ПРН 23. Здійснювати діагностику логістичної діяльності підприємства, організувати роботу щодо логістичного обслуговування споживачів, формування та управління потоковими процесами; демонструвати гнучкість та адаптивність у нових

	ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах ПРН 24. Вміти організовувати закупівлі матеріальних ресурсів та збут готової продукції, логістичну підтримку основних та допоміжних процесів, управління запасами, транспортуванням і вантажопереробкою, складуванням та наданням логістичного сервісу ПРН 25. Застосовувати знання й уміння цифровізації для виконання професійних завдань з підприємницької діяльності в мережі Інтернет ПРН 26. Вміти приймати економічно обґрунтовані рішення з організації комерційної діяльності в т.ч. на міжнародному рівні, встановлювати господарські зв'язки між суб'єктами комерційного бізнесу
8 - Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Викладацький склад, який забезпечує реалізацію освітньо-професійної програми, відповідає вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності закладів освіти.
Матеріально-технічне забезпечення	Приміщення випускової кафедри підприємництва і торгівлі знаходяться в навчальному корпусі № 3. Для проведення лекцій з навчальних дисциплін, які викладає кафедра, закріплені дві лекційні аудиторії. Для проведення лабораторних і практичних занять використовуються спеціалізовані лабораторії та предметні аудиторії: лабораторія безпеки та властивостей товарів, лабораторія теоретичних основ товарознавства та сенсорного аналізу, предметна аудиторія непродовольчих товарів, науково-дослідна лабораторія аналізу якості харчових продуктів. Лабораторії та предметні аудиторії оснащені обладнанням та приладами, зразками товарів, необхідними для забезпечення виконання навчального плану з відповідних дисциплін. Кафедра в достатній мірі забезпечується лабораторним посудом, наочними матеріалами, нормативно-технічною документацією та іншими витратними матеріалами для проведення занять. Кафедра забезпечена сучасною оргтехнікою: комп'ютерами, принтерами, сканером, ксероксом, мультимедійним обладнанням.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Навчально-методичне забезпечення підготовки бакалаврів за всіма дисциплінами містить: силабус; тексти лекцій або опорний конспект лекцій; методичні матеріали до практичних і лабораторних занять; матеріали з контрольних заходів за модулями; методичні вказівки до виконання лабораторних робіт, тематика курсових робіт, методичні вказівки для самостійної роботи студентів; перелік контрольних питань. Для перевірки знань студентів розроблені пакети для проведення ректорського контролю для кожної із дисциплін навчального плану, що містять як теоретичні питання, так і практичні завдання у вигляді задач і тестів. Усі освітні компоненти забезпечені навчально-методичними матеріалами, розміщеними у відповідних курсах на платформі дистанційного навчання Moodle. Усі освітні компоненти освітньої програми «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» забезпечені такими навчально-методичними матеріалами: підручники; навчальні посібники; конспекти лекцій; методичні рекомендації; індивідуальні завдання; комп'ютерні презентації; ілюстративні матеріали; каталоги ресурсів тощо. Здобувачі вищої освіти та викладачі можуть використовувати бібліотечно-інформаційну систему, наукову бібліотеку Університету. Інформаційні ресурси бібліотеки за освітньою програмою формуються відповідно до предметної області та сучасних тенденцій наукових досліджень у галузі. Ресурси Наукової бібліотеки НУ «Чернігівська політехніка» доступні через внутрішню та зовнішню

	мережі
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Реалізується в Університеті відповідно до вимог чинного законодавства та регулюється Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка». Здійснюється на основі двосторонніх договорів між НУ «Чернігівська політехніка» та закладами вищої освіти України. Кредити, отримані в інших університетах України, перезараховуються відповідно до Порядку визначення академічної різниці та визнання результатів попереднього навчання в Національному університеті «Чернігівська політехніка».
Міжнародна кредитна мобільність	Реалізується в Університеті відповідно до вимог чинного законодавства та регулюється Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУ «Чернігівська політехніка». Здійснюється на основі двосторонніх договорів між НУ «Чернігівська політехніка» та закладами вищої освіти зарубіжних країн-партнерів. Індивідуальна академічна мобільність можлива за рахунок участі у програмі Еразмус + та інших програмах.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства, Порядку організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства у НУ «Чернігівська політехніка».

2 Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1 Перелік компонент ОП

Код ш/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1	Історія української державності і культури	4	Екзамен
ОК 2	Філософія	4	Екзамен
ОК 3	Фахова українська мова та основи ділової комунікації	4	Екзамен
ОК 4	Англійська мова професійного спрямування	16	Диф.залік, екзамен
ОК 5	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці	3	Диф.залік
ОК 6	Основи академічного письма	3	Диф.залік
ОК 7	Громадянська освіта	3	Екзамен
ОК 8	Фізичне виховання	12	залік
ОК 9	Інформаційні і комунікаційні технології	4	Екзамен
ОК 10	Підприємницьке право	3	Диф.залік
ОК 11	Основи наукових досліджень	4	Екзамен
ОК 12	Облік і оподаткування	3	Диф.залік
ОК 13	Основи економічної діяльності	3	Диф.залік
ОК 14	Теоретичні основи товарознавства (ТОТ, СА)	4	Екзамен
ОК 15	Захист прав споживачів	3	Диф.залік
ОК 16	Імідж та управління репутацією	4	Екзамен
ОК 17	Основи підприємництва	5	Екзамен
ОК 18	Основи менеджменту та прийняття рішень	7	Екзамен
ОК 19	Харчові продукти	11	Екзамен, КР
ОК 20	Непродовольчі товари	11	Екзамен, КР
ОК 21	Маркетинг	3	Диф.залік
ОК 22	Логістика	5	Екзамен
ОК 23	Основи митної справи	4	Екзамен
ОК 24	Екологічна безпека підприємництва	3	Диф.залік
ОК 25	Організація та економіка торгівлі	9	Екзамен, КР
ОК 26	Економіка підприємства	5	Екзамен
ОК 27	Основи біржової діяльності	4	Екзамен
ОК 28	Комерційна діяльність	5	Екзамен
ОК 29	Інтернет-торгівля	4	Диф.залік
ОК 30	Послуги	6	Екзамен, КР
ОК 31	Бізнес- планування	4	Екзамен
ОК 32	Зовнішньоекономічна діяльність	5	Екзамен
Загальний обсяг обов'язкових компонент:		168	

Вибіркові компоненти ОП*			
ВК1.1	Корпоративна культура	3	Диф.залік
ВК1.2	Тренінг-курс «Психологія ділових відносин»	3	Диф.залік
ВК1.3	Риторика	3	Диф.залік
ВК1.4	Тренінг-курс «Лідерство та «team-building»	3	Диф.залік
ВК1.5	Комунікаційний менеджмент	3	Диф.залік
ВК 1.6	Тренінг - курс «Креативне мислення та інтелектуальна власність»	3	Диф.залік
ВК1. 7	Психологія впливу	3	Диф.залік
ВК1. 8	Психологія успіху	3	Диф.залік
ВК 1.9	Тренінг-курс «Сучасні медіа»	3	Диф.залік
ВК 1.10	Generalist-курс	3	Диф.залік
ВК1.11	Презентації: мистецтво ефективної комунікації	3	Диф.залік
ВК1.12	Дисципліна на вибір з іншої ОП, яка формує соціальні навички (soft skills)	3	Диф.залік
ВК2.1	Сучасна економіка	3	Диф.залік
ВК2.2	Управління бізнесом	3	Диф.залік
ВК2.3	Фінансова грамотність	3	Диф.залік
ВК2.4	Фінансово-економічна безпека	3	Диф.залік
ВК 2.5	Тренінг-курс «Start up creation»	3	Диф.залік
ВК 2.6	Дисципліна на вибір з іншої ОП, яка формує підприємницькі навички	3	Диф.залік
ВК 3	Віртуальна лабораторія: Мікробіологія	3	Диф.залік
ВК 4	Безпечність товарів	3	Диф.залік
ВК5	Естетика товарів та дизайн	5	Екзамен
ВК 6	Товарознавчі аспекти маркетингу	5	Екзамен
ВК 7	Маркетингова політика підприємства	6	Екзамен
ВК 8	Цифрові бізнес-технології в підприємстві	6	Екзамен
ВК 9	Інфраструктура бізнесу	6	Екзамен
ВК 10	Організація підприємницької діяльності	4	Екзамен
ВК 11	Система НАССР	4	Екзамен
ВК 12	Торговельне підприємництво	4	Екзамен
ВК 13	Стратегічний розвиток суб'єктів підприємництва	4	Екзамен
ВК 14	Реклама	4	Екзамен
ВК 15	Маркетингові комунікації	4	Екзамен
ВК 16	Управління конкурентоспроможністю	4	Диф.залік
ВК 17	Аналіз та прогнозування кон'юнктури ринку	4	Диф.залік
Фахове спрямування «Підприємництво і торгівля»			
ВК 18	Пакувальні матеріали і тара	5	Екзамен
ВК 19	Ідентифікація та експертиза товарів	6	Екзамен
ВК 20	Мерчандайзинг	4	Диф.залік
ВК 21	Організація та управління бізнесом	5	Екзамен
ВК 22	StartUp та інноваційне підприємництво	4	Екзамен
Фахове спрямування «Міжнародна логістика та зовнішня торгівля»			
ВК 23	Міжнародна логістика та управління ланцюгами поставок	5	Екзамен
ВК 24	Методи та технічні засоби митного контролю	6	Екзамен
ВК 25	Транспортно-складське забезпечення підприємницької діяльності	4	Диф.залік
ВК 26	Організація та управління бізнесом	5	Екзамен
ВК 27	Техніка міжнародних комерційних переговорів	4	Екзамен
Загальний обсяг вибірових компонент:		60	

Практична підготовка			
ОК 33	Навчальна "Вступ до фаху"	3	Диф.залік
ОК 34	Практика «Інфокомунікації в підприємстві»	3	Диф.залік
ОК 35	Торговельна практика	3	Диф.залік
ОК 36	Підприємницька практика	3	Диф.залік
Загальний обсяг практичної підготовки		12	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:		240	

*здобувачі обирають 1 дисципліну з переліку дисциплін (ВК 1.1-ВК 1.12), що формують соціальні навички; 1 дисципліну з переліку дисциплін (ВК 2.1-ВК 2.6), що формують підприємницькі навички; 1 дисципліну з переліку дисциплін (ВК 3-ВК 4); в третьому семестрі – 1 дисципліну з переліку (ВК 5-ВК 6); в четвертому семестрі – 1 дисципліну з переліку (ВК 7-ВК 9); в сьомому семестрі – 3 дисципліни з переліку (ВК 10- ВК 15); в восьмому семестрі - 1 дисципліну з переліку (ВК 16-ВК 17). Також здобувачі обирають дисципліни одного із напрямків фахового спрямування.

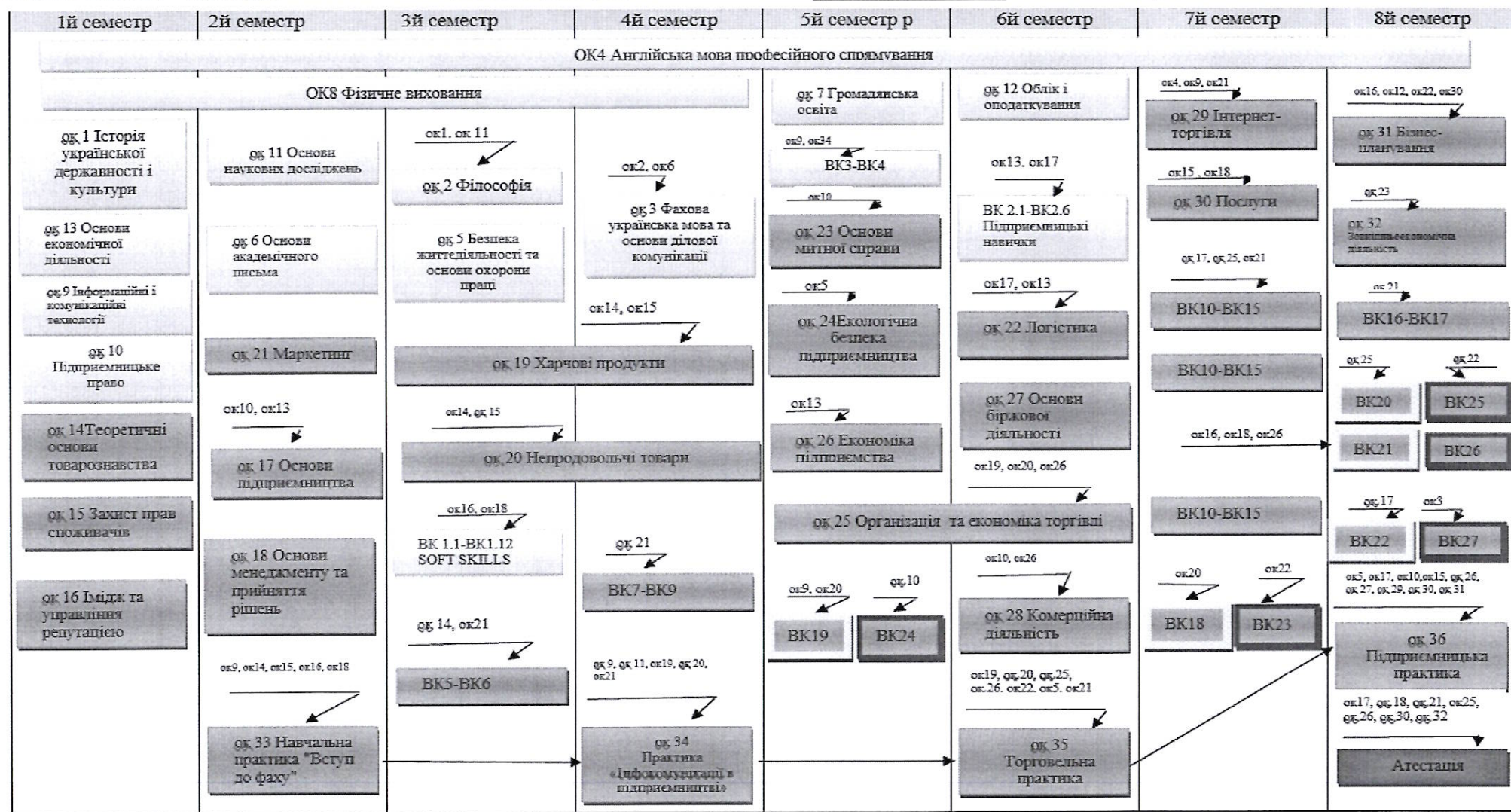
2.2 Структурно-логічна схема ОП

Дисципліни загальної
підготовки
Дисципліни професійної
підготовки

Практика

Атестація

Дисципліни фахового спрямування «Підприємництво і
торгівля»
Дисципліни фахового спрямування «Міжнародна логістика
та зовнішня торгівля»

3 Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми Підприємництво, торгівля та біржова діяльність проводиться у формі атестаційного іспиту.

Атестаційний іспит має передбачати оцінювання результатів навчання, визначених цим стандартом та відповідною освітньою програмою.

Атестація завершується видачою документу встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра із присвоєнням кваліфікації бакалавра підприємництва та торгівлі.

4 Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (обов'язкові компоненти ОП)

компете тності	OK 1	OK 2	OK 3	OK 4	OK 5	OK 6	OK 7	OK 8	OK 9	OK 10	OK 11	OK 12	OK 13	OK 14	OK 15	OK 16	OK 17	OK 18	OK 19	OK 20	OK 21	OK 22	OK 23	OK 24	OK 25	OK 26	OK 27	OK 28	OK 29	OK 30	OK 31	OK 32	OK 33	OK 34	OK 35	OK 36		
Загальна компетентність																																						
ЗК 1.		+									+							+																				
ЗК 2.														+					+	+	+				+		+								+	+	+	+
ЗК 3.			+			+																																
ЗК 4.				+																																		
ЗК 5.										+																				+	+					+		
ЗК 6.											+											+		+					+					+				
ЗК 7.																+			+																	+		
ЗК 8.																+	+																+	+				
ЗК 9.																									+													
ЗК 10.										+						+									+								+	+	+	+	+	
ЗК 11.							+								+																							
ЗК 12.	+							+																														
ЗК 13.													+					+									+	+										
ЗК 14.					+									+																								
Фахова компетентність																																						
СК 1.																	+									+	+							+	+	+	+	
СК 2.											+				+				+								+					+						
СК 3.													+			+							+							+								
СК 4.																																			+			
СК 5.															+					+	+														+			
СК 6.										+				+		+								+	+													
СК 7.																						+					+	+	+		+	+						
СК 8.												+																										
СК 9.																																				+		
СК 10.																		+				+												+				
СК 11.																							+															
СК 12.																																					+	
СК 13.																														+				+				

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми (вибіркові компоненти ОП)

компетентності	БК1.1	БК1.2	БК1.3	БК1.4	БК1.5	БК1.6	БК1.7	БК1.8	БК1.9	БК1.10	БК1.11	БК1.12	БК2.1	БК2.2	БК2.3	БК2.4	БК2.5	БК2.6	БК3	БК4	БК5	БК6	БК7	БК8	БК9	БК10	БК11	БК12	БК13	БК14	БК15	БК16	БК17	БК18	БК19	БК20	БК21	БК22	БК23	БК24	БК25	БК26	БК27		
ЗК 1.																														+															
ЗК 2.								+	+			+									+	+								+		+									+	+	+		
ЗК 3.				+																																								+	
ЗК 4.																																													
ЗК 5.						+													+																										
ЗК 6.																							+	+					+	+	+	+	+												
ЗК 7.	+			+						+																																+	+		
ЗК 8.		+					+																				+	+	+						+	+	+	+				+			
ЗК 9.																					+																								
ЗК 10.											+	+																+																	
ЗК 11.																																													
ЗК 12.	+																																												
ЗК 13.													+	+	+	+	+	+								+	+		+	+															
ЗК 14.																					+																								
СК 1.																				+												+								+					
СК 2.																											+																		
СК 3.																						+						+			+	+									+		+		
СК 4.																							+																	+					
СК 5.																					+	+	+													+	+								
СК 6.																											+	+	+										+			+			
СК 7.																								+						+							+								
СК 8.																																				+									
СК 9.																																												+	
СК 10.																												+		+					+	+				+	+				
СК 11.																							+	+					+	+									+		+				
СК 12.																				+						+																	+	+	
СК 13.																																							+	+		+	+		

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньої програми (обов'язкові компоненти ОП)

Програмні результати навчання	ОК 1	ОК 2	ОК 3	ОК 4	ОК 5	ОК 6	ОК 7	ОК 8	ОК 9	ОК 10	ОК 11	ОК 12	ОК 13	ОК 14	ОК 15	ОК 16	ОК 17	ОК 18	ОК 19	ОК 20	ОК 21	ОК 22	ОК 23	ОК 24	ОК 25	ОК 26	ОК 27	ОК 28	ОК 29	ОК 30	ОК 31	ОК 32	ОК 33	ОК 34	ОК 35	ОК 36	
ПРН 1.		+									+							+							+		+						+	+	+	+	
ПРН 2.													+								+						+										
ПРН 3.			+	+		+																															
ПРН 4.									+																				+					+			
ПРН 5.																							+			+	+				+		+				
ПРН 6.														+				+	+																		
ПРН 7.																+					+									+							
ПРН 8.																+	+							+													
ПРН 9.							+			+																											
ПРН 10.	+														+																						
ПРН 11.			+															+			+							+					+	+	+	+	
ПРН 12.																			+			+															
ПРН 13.													+				+									+									+		
ПРН 14.																					+												+	+	+	+	
ПРН 15.														+					+	+									+								
ПРН 16.										+				+		+	+																		+	+	
ПРН 17.																									+	+			+					+	+	+	
ПРН 18.												+																									
ПРН 19.																							+									+					
ПРН 20.																														+							
ПРН 21.				+																																	
ПРН 22.								+																													
РПН 23.																						+															
ПРН 24.																						+				+											
ПРН 25.																													+					+			
ПРН 26.																													+			+					

6 Перелік нормативних документів, на яких базується освітня програма

1. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти затвердженого наказом МОН України №1243 від 13.11.2018 р.
2. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 18.04.2023).
3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 18.04.2023).
4. Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Чернігівська політехніка» (затверджено Вченою радою НУ «Чернігівська політехніка» 31 серпня 2020 р. протокол № 6 та введено в дію наказом ректора від 31 серпня 2020 р. № 26 (зі змінами, внесеними згідно із рішенням Вченої ради від 25.10.2021, протокол №10, та наказом ректора №190 від 25.10.2021)). URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/uploads/2021/10/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu-1.pdf>. (дата звернення: 18.04.2023).
5. Положення про гаранта освітньої програми в Національному університеті «Чернігівська політехніка». URL: <https://stu.cn.ua/wp-content/stumedia/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-garanta-osvitnoyi-programy.pdf>. (дата звернення: 18.04.2023).
6. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> (дата звернення: 18.04.2023)
7. Постанова Кабінету міністрів України від 29.04.2015 № 266) Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення: 18.04.2023)
8. Рекомендації з розробки освітніх програм для науково-педагогічних працівників у Національному університеті «Чернігівська політехніка» «Освітні програми. Побудова, викладення, оформлення та зміст». Затверджено Вченою радою Національного університету «Чернігівська політехніка» 26 вересня 2022 р. протокол № 6 Введено в дію наказом ректора від 26 вересня 2022 р. № 570/ВС.